

בז[ס] יללה בפרשה

נקודות להתעלות מתוך הפרשה, ע"פ ועדים מכולל הר"ן

שנה ג', גליון 131

פרשת דברים – בין המצרים ד'

נתינת הלב באבילות

א] אהבת ה' הניכרת במועד של תשעה באב.

בפרשתינו אנו קוראים על החטא שהביא לחורבן הבית, היינו חטא המרגלים, כמו שאומרים חז"ל "אתם בכיתם בכי של חינום – חייכם אני קובע לכם בכיה לדורות". וזה מה שכתוב בפרשה: "ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת ה' אותנו", אומר המהרש"א, שזה נקרא 'בכי של חינום', כשהרבש"ע המשפיע עלינו כל טוב, רוצה לתת לכלל ישראל את ארץ ישראל על כל מעלותיה הרוחניות והגשמיות, הקב"ה רוצה רק להטיב עמם, ואילו הם בוכים.. כשלא יודעים להעריך את מה שהקב"ה נותן, אז הקב"ה לוקח מאיתנו, ואז בוכים באמת.

והנה הגמ' אומרת [בפסחים עז. ותענית כט.] שתשעה באב נקרא 'מועד', והפשטות היא שמועד זה לשון אסיפה והתוועדות, ולעם ישראל יש כמה זמנים שבהם הם מתוועדים, בחגים מתוועדים לשמוח עם הקב"ה, ובתשעה באב גם כן מתוועדים, יושבים ביחד ובוכים. אבל האמת שיש בזה גם משמעות הפשוטה של 'מועד'.

והביאור עפ"י הגמ' בחגיגה, על הפסוק "במסתרים תבכה נפשי מפני גוה", אומרת הגמ': "אמר רב שמואל בר איניא משמיה דרב: **מקום יש לו להקדוש ברוך הוא ומסתרים שמו**", שם הקב"ה בוכה.. ומפרשת הגמ': "מאי מפני גוה? אמר רב שמואל בר יצחק: **מפני גאוותן של ישראל**", ביהמ"ק היה מקום של גדולת ישראל באופן אדיר ונפלא, ובחורבן ביהמ"ק הגויים לקחו לנו את הגדולה הזו, "רבי שמואל ב"נ אמר: **מפני גאוותה של מלכות שמים**", גדולת ה' ומלכותו שבזמן הבית היתה נודעת בכל העולם, כעת בגלל חטאינו אינה ניכרת.

שואלים חז"ל: "ומי איכא בכיה קמיה הקדוש ברוך הוא? והאמר ר"פ אין עציבות לפני הקב"ה, שנאמר **עוז וחדוה במקומו?**", ומתרצת הגמ': "ל"ק, הא בבתי גואי הא בבתי בראי". ויש בזה שתי פירושים בראשונים, הר"ח מסביר שבבתי גואי באמת אין בכיה, וזה 'עוז וחדוה במקומו' – במקומו ממש, אבל רש"י מסביר להיפך, שבבתי גואי יש בכיה, אבל בבתי בראי אין בכיה..

והפשט בזה, שב'בתי בראי' המלאכים לא מבינים מה אכפת לקב"ה מעם ישראל, המלאכים לא יודעים את הקשר והיחס של הקב"ה לישראל, כמו אדם שיש לו דגים באקווריום, הוא מטפח אותם ומאכיל אותם, והנה אחד הדגים נהיה חולה ומתחיל 'לעשות בעיות', והוא לא יודע מה לעשות איתו, אומרים לו: מה הבעיה? זרוק אותו וקנה חדש! וכך גם המלאכים לא מבינים, נכון, הקב"ה קנה ועשה את עם ישראל, אבל הרי 'מלא כל הארץ כבודו', לקב"ה אין שום בעיה לעשות עם אחר, אז מה קרה?

וכל זה 'בבתי בראי', אבל ב'בתי גואי' שם יש את הקשר והאהבה של הקב"ה לעם ישראל, כאן זה לא דגים באקווריום, אלא אהבה של אב לבנו, וכשצריך לגרש אותם הוא יושב במסתרים ובוכה, הוא כואב את המצב שלנו. וזה ה'מועד' שלנו!!! אם הקב"ה בוכה עלינו בודאי שיש תקוה לאחריתנו!

ב] אהבת ה' הניכרת בכל המסעות.

וכך קראנו בפרשה האחרונה – פרשת מסעי, התורה מאריכה בכל המסעות עם כל הסיפורים שהיו בהם, מביא רש"י ממדרש תנחומא, "משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך", מה המטרה בסיפורים האלו מה היה בכל מקום? הפשט הוא שהוא בא להראות לו שהוא היה איתו בכל המסעות "כאן ישננו! כאן הוקרנו!", אני חויתי איתך ביחד את כל המסעות! וכמו שאתה נזכר בכל המסעות וחי אותם מחדש, כך גם אני חי איתך את המסעות.

וממילא, כל המסעות האלו באים להראות את היסוד הזה, עם ישראל עברו מצבים רבים בכל המסעות, כאן היה להם שפע (שתים עשרה עינות מים וכו'), וכאן היה להם מחסור (לא היה מים לעדה), וה' חוזר איתם על כל המסעות וכל הרגשות שהיו בהם. א"כ הפרשה הזו היא עצומה, להראות את גודל החביבות של הקב"ה לישראל. **ואותו** הדבר יהיה לעת"ל, הקב"ה יבוא איתנו ויעבור איתנו על כל הגלות, כאן גורשתם, כאן עשו בכם פרעות, כאן גזרו עליכם גזירות אחרות, כל מה שעברתם לא הייתם לבד, אני הייתי אתכם ביחד, והצטערתי איתכם בכל צרה, ושמחתי עמכם בכל שמחה.

ג] להתחבר להלכות של האבילות.

וכאן יש לעמוד על נקודה חשובה, בצורת האבילות שלנו בימים האלו, שמראה על הפנימיות. **שהנה** באמת ידוע את החביבות של עם ישראל למצוות המועדים, פסח – מנקים ומקרצפים בלי להשאיר פירור, וקונים את המצות הכי מהודרות, וכך בר"ה כולם עומדים בחרדת קודש לשמוע את קול השופר בלי להחסיר הברה, ובסוכות קונים את המינים הכי מהודרים, ומחמירים בחומרות ע"ג חומרות, אשרי העם שככה לו. **אבל** מגיע שלשת השבועות, כאן כבר לא רואים את החביבות הנפלאה, להרבה מאתנו קשה לקיים את ההלכות כצורתן..

ובאמת כשנתבונן נראה שחז"ל תקנו במיוחד בשבילנו את המהלך של שלשת השבועות, שהנה, אנו רואים חילוק גדול בין אבילות ירושלים חלוקה מאבילות רגילה, שבאבילות ירושלים עולים בהדרגה משלב לשלב, בהתחלה שלשה שבועות שלא עושים שמחות וכו', ואח"כ תשעת הימים ושבוע שחל בו, ותשעה באב עצמו, ואז בחצות יום העשירי נגמר הכל. ומאיך באבילות על אדם שנפטר ב"מ, המצב הוא להיפך, שבהתחלה האבילות בשיאה, אונן ממש, ואח"כ שלשה לבכי, שבעה למספד, שלשים, י"ב חודש, זה יורד לאט לאט.

אלא, שכל אבל הוא מרגיש טוב מאוד את החסרון, רק צריך לחזור לסדר היום, וכך חוזרים בהדרגה לסדר היום, והמעשים שעושים האבלים הם דברים שנעשים ממילא, אבל שנפטר לו קרוב הוא מעצמו נופל על הרצפה, הוא מעצמו קורע את הבגדים. אבל באבילות על ירושלים עיקר המעשים הם בשביל לעורר בלבנו את האבילות, כי אנחנו לא יודעים במה מדובר, לא ראינו השראת השכינה, לא הרגשנו קרבת ה', לכן כשעושים עוד מעשים ועוד מעשים של אבילות, כך מתעוררים לקראת תשעה באב, שנרגיש את האבילות.

נכון, אם היינו זוכים להיות בדרגה של האדר"ת, שכותב על עצמו כשכתב את קורות ימיו לבניו, על כל התלאות הרבות שעברו עליו מעודו, ילדים רבים נפטרו עליו בצעירותם, ועוד מחלוקות שעשו נגדו, וכאבי עיניים גדולים, ועל הכל הוא כותב – **"בכל זה אין דבר שיביאנו לידי בכי תיכף, כמו שמביאני לידי בכי ירושלים עיר קדשנו ותפארתנו, גלות השכינה וגלות ישראל, ברגע התבונני בזה זולגות עיני דמעות"**. (וכשהגיע לירושלים בתור רב 'צעיר' שיכהן עם הגר"ש סלנט שהיה יותר מבוגר, והביאו לו דירה הצופה למקום המקדש, אבל הוא כתב במכתב שהם לא יודעים שמקצרים את ימיו בזה, עם הצער הנורא שיש לו לראות את המקדש בחורבנו, כמו שאכן היה שנפטר עוד לפני הגר"ש סלנט). אם היינו בדרגה הזו לא היינו צריכים את העזרה של ההלכות, אבל מכיון שאיננו בדרגה גבוהה כזו, אנחנו מוכרחים את ההלכות להכנס לעולם האבילות.

ולכן צריך כל אחד להתחזק מאוד בקיום ההלכות כצורתן! אף שבודאי ישנם היתירים שבמקום צורך אין מנוס מלהשתמש בהם (ובודאי שגם אין פקפוק בעצם ההיתרים), אבל מי שיבנה את תשעת הימים שלו על היתרים אין סיכוי שיתחבר לאבילות!

וכמו שנתאר לעצמינו הורים שחיכו לילדים חמש עשרה שנה, ונולד להם ילד נעים הליכות ומשובב כל רואהו, והנה בהגיעו לגיל שבע עשרה שנה למגינת ליבם חלה במחלה קצרה ונפטר. והנה אדם מגיע לנחם אותם, ורואה אותם יושבים בבגדים שלמים, שואל אותם על כך, ועונים לו "הקנינו את הבגדים לאדם אחר, וזה פטור מקריעה", ולא עוד אלא שהטייפ עובד בביתם [במוזיקה ע"י פה] וכמובן הם לא יושבים על רצפה רק על כסאות, שקצת נמוכים מכל כסא אחר. וכך מחקו את כל ההלכות.. האם מישהו מאמין לכזה סיפור?!

אבל כשנקיים את ההלכות כצורתם, ובפרט שנוסיף עליהם מעצמינו, באמצע האוכל לפרוש מחלקו למען השכינה, להוריד מהנוחות של השינה, פחות להנות מעוה"ז, אז הוא מכניס בעצמו את המצב, שעכשיו אבלים על ביהמ"ק, הוא מכניס בעצמו שאנחנו נמצאים בעולם שבלי ביהמ"ק, שאנחנו נמצאים בעולם חסר בלי השראת השכינה, ובעז"ה הוא יזכה לראות בבנינו.

ניתן לשמוע את הוועדים בקול הלשון ע"ש הרב יואל אריוויץ